Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ВОЛЬНАЯ ПРАЦА

Орган Беластоцкага абкома і гаркома КП(б)Б
і абласнога выканаўчага камітэта

Год выдання другі

№ 246 (315)
СЕРАДА
23
КАСТРЫЧНІКА
1940 г.

Цана 10 капеек.

Гістарычны дзень

Дзень 22 кастрычніка 1939 года залатымі літарамі ўпісан у гісторыю народаў Заходняй Беларусі. У гэты дзень вызвалены народ упершыню ў сваім жыцці выбіраў сваіх сапраўдных прадстаўнікоў у Народнае Сабранне. Аб гэтым радасным, нечаканым дні народ будзе расказваць з пакалення ў пакаленне.

Рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя, пасылаючы сваіх дэпутатаў у Народнае Сабранне, давалі наказ: галасаваць на Народным Сабранні за ўстанаўленне совецкай улады, за нацыяналізацыю банкаў, буйнай прамысловасці, за канфіскацыю памешчыцкай і манастырскай зямлі і перадачу яе працоўным сялянам, за з'еднанне з адзінакроўным народам Совецкай Беларусі, за ўваходжанне у адзіную сям'ю совецкіх народаў.

Радасныя, вясёлыя ішлі вызваленыя працаўнікі на выбарчыя ўчасткі. Народ ведаў, што ён галасуе за лепшае жыццё, аб якім ён доўгія годы марыў. 64-гадовая Мар'яна Мікульская, сялянка з вёскі Клепачы, атрымліваючы бюлетэнь для галасавання, тварыла: «Мы сёння галасуем за тое, каб жыць лепш стала. Цяжкае было жыццё наша. Падумайце, конь ёсць—воза няма. Воз ёсць—каня няма. Нас не лічылі за людзей. Дзецям нашым вучыцца недаступна было нідзе. Жанчынам нашым жылося ўдвая горш. Цяпер мы ўздыхнём свабодна. Для нас узышло сонца шчасця. Усё гэта дзякуючы совецкай уладзе. Вось я сёння і галасую за гэту ўладу». Нямнога падумаўшы, Мар'яна Мікульская, паказваючы на партрэт таварыша Сталіна, дадала: «Я галасую за гэтага чалавека. Ён вызваліў нас ад гора. Вялікае яму дзякуй!»

Увесь вызвалены народ галасаваў за партыю Леніна—Сталіна, за совецкую ўладу.

Прайшло 13 месяцаў з таго часу, як сцяг Советаў падняўся над Заходняй Беларуссю, а якія велізарныя змяненні адбыліся ў жыцці вызваленых народаў, як пераварыўся разнявалены край! Назаўсёды канулі ў мінулае нечуваныя пакуты. Фабрыкі, заводы, зямля і яе нетры, лясы і банкі—усё стала ўсенародным здабыткам. Працоўныя сталі поўнапраўнымі гаспадарамі па праву належачых ім багаццяў.

Совецкая ўлада аказвае працоўным заходніх абласцей велізарную дапамогу—грашовымі сродкамі, машынамі, вопытнымі кадрамі. Усё гэта выклікала новы палітычны і вытворчы ўздым сярод рабочых і сялян. З дапамогай совецкай дзяржавы, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна вызваленыя народы разгарнулі гіганцкую работу па аднаўленню змучанага края.

Прамысловасць, якая год назад знаходзілася ў стане развалу, не толькі моцна стала на ногі, але і ў паўтары разы павялічыла прадукцыю. Прадпрыемствы пушчаны на поўны ход. Вялікая работа праведзена па іх рэканструкцыі. Совецкі ўрад адпусціў на прамысловае будаўніцтва, комунальныя і культурныя мерапрыемствы 94 мільёны рублёў. На рэканструкцыю тэкстыльных прадпрыемстваў Беластока асігнавана 10 мільёнаў рублёў, з якіх 4,5 мільёна рублёў — на будаўніцтва новай бавоўнянапапяровай фабрыкі.

Поўнасцю ліквідавана беспрацоўе. Дзесяткі тысяч рабочых упершыню пасля шматгадовых пакут у пошуках работы, атрымалі яе на належачых ім прадпрыемствах.

Разам з рабочым класам таксама выйшла на шырокую дарогу будаўніцтва новага жыцця і вызваленае сялянства. Ажыццявілася адвечная мара сялян аб зямлі. Совецкая ўлада перадала бясплатна сялянству зямлю, якая раней належала памешчыкам, асаднікам і манастырам. Сяляне атрымалі таксама кароў, коней, сельскагаспадарчы інвентар. На тэрыторыі Беластоцкай вобласці створана 24 МТС, аснашчоных трактарамі і складанымі сельскагаспадарчымі машынамі. Працоўнае сялянства зажыло радасным і шчаслівым жыццём. Следуючы прыкладу многамільённага совецкага сялянства, па сваёй уласнай ініцыятыве яно пераходзіць на адзіна правільны шлях развіцця сельскай гаспадаркі—шлях калгасаў. Толькі ў нашай вобласці арганізавана 163 калгасы. Ужо ў першым годзе калектыўнай працы калгаснікі вырасцілі на сваіх палях ураджай у паўтара і два разы большы, чым ураджай у аднаасобных сялянскіх гаспадарках. Дзесяткі тысяч беднякоў і серадняком, яшчэ не ўступіўшых у калгасы, на практыцы пераконваюцца ў перавагах калектыўнай гаспадаркі.

За прайшоўшы год з дня вызвалення працоўным нашай вобласці, як і астатніх заходніх абласцей БССР, прайшлі велізарную школу. З найглыбейшых народных нетраў ідуць магутныя патокі палітычнай і творчай актыўнасці.

Гістарычны дзень 22 кастрычніка—дзень выбараў дэпутатаў у Народнае Сабранне супадае з пачаткам выбарчай кампаніі па выбарах у мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных заходніх абласцей Беларусі. Пачатак выбарчай кампаніі выклікаў новую хвалю палітычнага і вытворчага ўздыму сярод працоўных нашай вобласці. На праводзімых многалюдных мітынгах і сходах працоўныя былі на сябе абавязацельствы азнаменаваць дзень выбараў новымі вытворчымі перамогамі. Яны заўзялі, што ў мясцовыя Советы пашлюць сваіх лепшых сыноў і дачок, да канца адданых партыі Леніна—Сталіна і роднай совецкай уладзе.

22 кастрычніка 1939 года, галасуючы за дэпутатаў у Народнае Сабранне, вызвалены народ прадэманстраваў сваю адданасць і любоў да совецкага народа, да сваёй вызваліцельніцы доблеснай Чырвонай Арміі, да партыі большэвікоў і любімага таварыша Сталіна. На выбарах у Вярхоўныя Советы СССР і БССР працоўныя яшчэ раз прадэманстравалі сваю згуртаванасць вакол комуністычнай партыі і совецкага ўрада, свае непахіснае маральна-палітычнае адзінства.

Тыя велізарнейшыя змяненні, якія адбыліся ў жыцці вызваленых народаў за прайшоўшы год,—гэта вынік толькі брацкай дапамогі ўсяго совецкага народа пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі, вынік штодзённых клопатаў совецкага ўрада, вялікай партыі Леніна—Сталіна і правадыра народаў усяго свету таварыша Сталіна. Таму вызвалены народ першым сваё словы прывету, любві і ўдзячнасці пасылае тварцу новага жыцця любімаму Сталіну.

Народ вызваленага края пасылае

Вам, дарагія браты, прывітанне,
Усе нашы радасці новага дня
Сталіну славу,
Прывет і каханне
Шле ўздыхнуўшая вольна зямля.

«о»

Сход агітатараў і прапагандыстаў гор. Беластока

21 кастрычніка ў беластоцкім Доме партыйнай асветы адбыўся гарадскі сход агітатараў, прапагандыстаў і брыгадных камісараў. На сходзе прысутнічала каля тысячы чалавек.

З інструктыўным дакладам аб XXIII гадавіне Кастрычніцкай Соцыялістычнай рэвалюцыі і падрыхтоўцы да выбараў у мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных выступіў брыгадны камісар, дэпутат Вярхоўнага Совета БССР тав. Румянцаў.

Дакладчык прыводзіць спыніўся на дасягненнях совецкай улады за 23 годы свайго існавання і падкрэсліў тыя задачы, якія стаяць перад агітатарамі і дакладчыкамі ў сувязі з падрыхтоўкай да выбараў у мясцовыя Советы.

22 КАСТРЫЧНІКА СПОЎНІЛАСЯ ГАДАВІНА З ДНЯ ВЫБАРАЎ У НАРОДНАЕ САБРАННЕ ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ

НЕЗАБЫЎНАЯ ПАДЗЕЯ

З нецярплівасцю працоўныя вызваленага Беластока чакалі дня выбараў у Народнае Сабранне Заходняй Беларусі, які быў назначан на 22 кастрычніка 1939 года. Радасна свяціла кастрычніцкае сонца. Вясёлыя, баявыя песні гучэлі ўсюды. Вуліцы былі перапоўнены людзьмі. Усе спяшаліся да выбарчых урнаў, каб аддаць свае галасы за прадстаўнікоў народа, якім даверыліся ажыццявіць мару народа аб з'еднанні са сваімі братамі-працоўнымі ўсходніх абласцей Беларусі, аб з'еднанні з вялікім Совецкім Саюзам.

Кожны выбаршчык ведаў, што галасуе за свайх дэпутатаў. Кожны быў упэўнен, што галасуе за сваю ўладу—уладу рабочых і сялян, галасуе за нацыяналізацыю фабрык, за зямлю для сялян, за з'еднанне з вялікім Совецкім Саюзам.

Кіпела работа на выбарчых участках. Кожная акруга, кожны выбарчы ўчастак хацеў першым закончыць галасаванне. Да выбарчых урнаў бесперапынна ішлі святочна апранутыя людзі. Ішлі маладыя, якім Чырвоная Армія, Совецкі Саюз упершыню ў іх жыцці далі вялікае права выбіраць. Ішлі старыя, якім Чырвоная Армія прынесла свабоду і многа новых сіл. Усе яны аддавалі свае галасы за прадстаўнікоў народа, вылучаных рабочымі, сялянамі і працоўнай інтэлігенцыяй.

Галасаваннем за дэпутатаў у Народнае Сабранне працоўныя ажыццявілі тое, аб чым марылі многа год пад панскім ярмом. Яны галасавалі за хлеб, за зямлю, за права быць людзьмі.

Мінуў год. Совецкі Беласток, як і ўся вызваленая Заходняя Беларусь, дабіўся небывалых поспехаў. Цяпер мы рыхтуемся да выбараў у мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных. У іх мы пашлём сваіх лепшых, адданых справе народа прадстаўнікоў.

Жэня Каплан,
дырэктар 25-й прадзільнаткацкай фабрыкі.

Лікаванне народа

22 кастрычніка—гэту знаменальную дату беларускі народ будзе вечнамі насіць у сваім сэрцы. У гэты дзень прыгнечаныя народы Заходняй Беларусі, вызваліўшыся з акоў капіталістычнага гнёту, грамавым голасам выразілі сваю непахісную волю будаваць новае, свабоднае жыццё без капіталістаў і памешчыкаў, без прыгнятальнікаў і эксплаататараў. У гэты дзень адбыліся выбары дэпутатаў у Народнае Сабранне, першыя, сапраўды свабодныя, сапраўды народныя выбары на нашай, крывёю і слязамі прасякнутай, зямлі. У гэты дзень працоўныя ўпершыню аддалі свае галасы за сваіх сапраўды народных прадстаўнікоў.

Да канца свайго жыцця не забуду перадвыбарчай кампаніі і самога дня галасавання ў Народнае Сабранне. Такіх хвалюючых урачыстых мінут у чалавечым жыцці бывае нямнога. Гэтыя дні хваляваўі мяне не толькі таму, што я выпаў з турмы, але і таму, што вакол мяне я бачыў людзей, учора яшчэ згорбленых, прыгнечаных—сёння жыццярадасных, вясёлых, шчаслівых. Гэта была сапраўдная вясна народаў.

На фабрыках, заводах, у клубах, тэатрах праходзілі сходы за сходамі і ўсе яны былі радасныя, хвалюючыя. Вось выступае старая тэкстыльшчыца, якая са слязамі на вачах расказвае пра сваё цяжкае мінулае, пра мінулае, якое ўжо ніколі не вернецца.

Выступаюць сотні рабочых, інтэлігентаў—беларусаў, палякаў, яўрэяў, якія былі доўга пазбаўлены свабоды і чалавечых правоў.

І ўсе гэтыя выступленні былі падобны адно на другое. Ва ўсіх гучала рашучая воля пакончыць з мінулым раз назаўсёды. Усе выступаючыя сваім дэпутатам давалі наказ:

— Патрабуем адзінай у свеце справядлівай—совецкай улады.

— Патрабуем, каб фабрыкі і заводы перайшлі ў рукі рабочых.

— Патрабуем перадачы памешчыцкай зямлі працоўнаму сялянству.

— Хочам жыць у адзінай сям'і з усімі народамі вялікага Совецкага Саюза.

Гэта была перамога вялікіх ідэй Леніна, ідэй Сталіна.

22 кастрычніка 1939 года народы Заходняй Беларусі сталі на новы шлях, шлях будаўніцтва рабоча-сялянскай совецкай улады.

У гадавіну першых свабодных выбараў працоўныя Заходняй Беларусі падыходзяць да выбараў у мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных. Гэтыя выбары будуць яшчэ адной перамогай Сталінскай Канстытуцыі, якая забяспечвае найшырэйшыя правы народа. За гэты год працоўныя дабіліся велізарных поспехаў ва ўсіх галінах свайго жыцця.

Выбары ў мясцовыя Советы яшчэ больш узмацняць магутную совецкую ўладу і будаўніцтва соцыялізма на нашай вызваленай зямлі.

С. О. Прытыцкі,
дэпутат Вярхоўнага Совета СССР, намеснік старшыні Беластоцкага аблвыканкома.

НАРОД АДНАДУШНА ГАЛАСАВАЎ ЗА ПЕРАМОГУ СОЦЫЯЛІЗМА

Гэта было ў першыя дні кастрычніка 1939 года.

На нашай фабрыцы, якая належала калісьці вядомаму крывапіўцу фабрыканту М. Цачэбуцкаму і называлася рабочымі Картуз-Бярозай, адбыўся прадвыбарчы сход.

Трэба было вылучыць кандыдата ў дэпутаты Народнага Сабрання. Рабочыя сабраліся вакол імправізіраванай трыбуны. Настрой святочны, ўсхваляваны. Выступае прадстаўнік гаркома партыі тав. Сыраежка. Ён гаворыць аб вялікім пераваротцы, які адбыўся ў нашым жыцці, гаворыць аб прадстаячых выбарах у Народнае Сабранне і звяртаецца да рабочых з пытаннем: — Як думаеце, таварышы, з кім павінны з'еднацца вызваленыя народы? І помню, як з грудзей рабочых магутна прагрымела: «З Совецкай Расіяй!» Затым выступіў майстар тав. Дэмбоўскі. Ён гаварыў аб тым, што зараз рабочыя сталі гаспадарамі прадпрыемстваў і заводаў. Зараз яны будуць імі кіраваць без капіталістаў і фабрыкантаў. Гэта пытанне павінна быць раз і назаўсёды вырашана Народным Сабраннем. Дэмбоўскі запрапанаваў вылучыць мяне кандыдатам у дэпутаты Народнага Сабрання.

Я выступаў і прысутнічаў на дзесятках сходаў і мітынгаў. Усе яны праходзілі з якім-та асобным энтузіязмам. Усюды рабочыя выказвалі сваю радасць, што нарэшце могуць упершыню свабодна выказаць свае думкі і вылучыць сваіх сапраўдных прадстаўнікоў.

Незабываемы быў дзень галасавання. Такой актыўнасці працоўных ад малога да старога я ніколі не бачыў у сваім жыцці. Помню, што на выбарчым участку, на якім я выбіраў, да 7 гадзін ужо ўсе прагаласавалі.

Галасавала звыш 98 процантаў выбаршчыкаў. Такія-ж вынікі былі па ўсяму гораду. Так народ галасаваў за новае радаснае жыццё, за перамогу соцыялізма.

Вацлаў Пырко,
намеснік старшыні абкома саюза тэкстыльшчыкаў.

Начальнікам Упраўлення працоўных рэзерваў пры СНК БССР назначан тав ХАСІН М. Х.

Совет Народных Камісараў БССР пастанавіў назначыць начальнікам Упраўлення працоўных рэзерваў пры СНК БССР тав. Хасіна Майсея Хонанавіча. (БЕЛТА).

АБ ЗАЦВЯРДЖЭННІ САСТАВУ АБЛАСНОЙ ВЫБАРЧАЙ КАМІСІІ ПА ВЫБАРАХ У БЕЛАСТОЦКІ АБЛАСНЫ СОВЕТ ДЭПУТАТАЎ ПРАЦОЎНЫХ

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР ад 19 кастрычніка г. г. зацверджана абласная выбарчая камісія па выбарах у Беластоцкі абласны Совет дэпутатаў працоўных у саставе наступных прадстаўнікоў грамадскіх арганізацый і таварыстваў працоўных:

Старшыня — **Кільбін** Аляксандр Ануфрыевіч — ад комуністычнай арганізацыі Беластоцкай вобласці.

Намеснік старшыні — **Турлейскі** Іван Антонавіч—ад рабочых і служачых Ломжынскага завода «Сельмаш».

Сакратар — **Зубовіч** Пётр Пятровіч — ад прафсаюза работнікаў дзяржустаноў.

Члены: **Каліноўскі** Марцін Іосіфавіч — ад прафсаюзнай арганізацыі шаўцоў.

Максімюк Еўдакія Фёдараўна — ад калгаснікаў калгаса імені Сталіна, Заблудаўскага раёна.

Партынскі Люцыян Іванавіч — ад рабочых і служачых чыгуначнага вузла гор. Беластока.

Пестрак Філіп Сямёнавіч — ад Саюза совецкіх пісьменнікаў.

Токараў Віктар Іпалітавіч — ад ваеннаслужачых.

Філатава Антаніна Уладзіміраўна — ад комсамольскай арганізацыі Беластоцкай вобласці.

Цытрын Зося Львоўна (Каплан Рэгіна) — ад абласной арганізацыі МОПР.

Якубоўская Ізабэла Андрэеўна — ад рабочых і служачых 1-га тэкстыльнага камбіната гор. Беластока.

ПАДРЫХТОЎКА ДА ВЫБАРАЎ У МЯСЦОВЫЯ СОВЕТЫ ДЭПУТАТАЎ ПРАЦОЎНЫХ

Агітатар Іван Мамчыц

Недалёка ад былой Ратушы знаходзіцца кватэра служачага Мейлеха Фрыдмана. Кватэра гэта добра знаёма суседнім жыхарам. Яшчэ ў гістарычныя верасьнёўскія дні мінулага года Фрыдман гасцінна запрашаў да сябе большэвікіх агітатараў. Слухачы ўпершыню ў сваім жыцці свабодна і прагна ловілі словы большэвіцкай праўды аб Совецкім Саюзе, праўды, якую шляхецкая Польшча 20 год хавала ад працоўных.

Першым агітатарам тут быў беластоцкі тэкстыльшчык Іван Мамчыц. З тых памятных дзён устанавіў ён цесны кантакт са сваімі слухачамі. У час выбараў у Народнае Сабранне, у Вярхоўныя Советы СССР і БССР Іван Мамчыц на простай мове таварыў з сваімі выбаршчыкамі. Рабочыя яго добра разумелі.

Дружбу і сувязь з выбаршчыкамі агітатар не парваў. І цяпер, у час выбарчай кампаніі ў мясцовыя Советы, агітатар—пастаянны госць.

18 кастрычніка на занятках у гуртку выбаршчыкаў агітатар тав. Мамчыц азнаёміў нас з сваімі людзьмі. Тут былі тэкстыльшчыкі і слесары, служачыя і саматужнікі, хатнія гаспадыні. Слесар скуразавода Шолам Клейнштэйн і ткач 1-га камбіната Мендэль Фрыдман чыталі свежыя маскоўскія газеты і ажыўлена каментыравалі міжнародныя падзеі.

Агітатар пачаў сваю гутарку.

— Мы з вамі выбіралі лепшых людзей у Вярхоўныя Советы СССР і БССР. Цяпер мы будзем выбіраць лепшых з лепшых у мясцовыя Советы, людзей, якія гатовы аддаць сваё жыццё за справу працоўных.

Рабочы Іван Мамчыц гаварыў проста і зразумела. Невялікая рабочая аудыторыя разумела яго: агітатар не тавaрыў абстрактна. Ён агітаваў канкрэтнымі прыкладамі з мясцовага жыцця. Гаварыў аб тым, што кожны бачыць і адчувае.

— Мы толькі адзін год жывем пры совецкай уладзе, — працягваў ён, — а ўсё стала непазнавальным. Бярыце 13 камбінат, дзе я працую. Тут новыя машыны, новыя абсталяванні, пашыраецца вытворчасць, палепшылася якасць прадукцыі, а самае галоўнае — мы самі змяніліся...

Агітатар умела перайшоў да пытанняў міжнароднага жыцця. Ён гаварыў аб жахах крывапралітнай вайны.

— Хіба для нас не з'яўляецца шчасцем, што жывем мы мірна і свабодна! І вось за мірнае, свабоднае жыццё мы ўсё аддадзім свае галасы.

Словы агітатара захапілі людзей.

— У каго ёсць пытанні? — спытаўся агітатар.

— Усё для нас зразумела, — адказалі разам некалькі чалавек.

Таварыш Мамчыц дагаварыўся з выбаршчыкамі, што на наступных занятках будуць вывучаць Палажэнне аб выбарах у мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных.

Г. Майсееў.

Прыступілі да работы

З першых дзён выбарчай кампаніі ў мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных па гораду Гродна і раёну шырока разгарнулася агітацыйна-масавая работа. На прадпрыемствах, ва ўстановах горада створаны дзесяткі агіткалектываў.

Расшырыўся размах агітацыйнай работы на скуразаводзе № 5, скуртрэсце, сярод работнікаў гарадскога фінаддзела аддзела. Тут арганізаваны гурткі па вывучэнню Сталінскай Канстытуцыі, Палажэння аб выбарах. Для работы сярод членаў прамысловых арцелей створан агіткалектыў.

На радзе прадпрыемстваў і ўстаноў праведзены інструкцыйныя заняткі з агітатарамі. Сакратар комсамольскай арганізацыі велесапеднага завода тав. Фішман расказаў агітатарам, як трэба праводзіць заняткі з выбаршчыкамі. Такія-ж інструкцыйныя заняткі з агітатарамі правёў сакратар комсамольскай арганізацыі аддзялення сувязі тав. Якімена і комсорг ЦК комсамола у педвучылішчы тав. Гулевіч.

Ажыла масава-агітацыйная работа і ў раёне. У Путрышскім сельсовеце адбыўся сход інтэлігенцыі.

Вылучаны партарганізацыяй агітатары прыступілі ўжо да работы сярод насельніцтва.

Райком партыі вылучыў 32 кіраўнікі агіткалектываў. У Верцялішскім, Індурскім, Батанаўскім сельсоветах агітатары вывучаюць з выбаршчыкамі Палажэнне аб выбарах і Сталінскую Канстытуцыю. Гарком партыі 18 кастрычніка склікаў нараду кіраўнікоў агіткалектываў. На ёй па-дзелавому былі абмеркаваны формы і метады правядзення агітацыйнай работы. Склікаецца сход агітатараў горада, на якім будзе заслуханы інструкцыйны даклад сакратара гаркома КП(б)Б тав. Пазднякова аб задачах агітатараў.

С. Партной.

ПРАВОДЗЯЦЬ ГУТАРКІ

ГРАЕВА. (Па тэлефону). У раёне з кожным днём усё больш разгортваецца агітацыйна-масавая работа ў сувязі з пачаткам выбарчай кампаніі. Да актыўнага ўдзелу ў правядзенні падрыхтоўкі да выбараў прыцягваецца мясцовы актыў, які ўдзельнічаў у выбарах у Вярхоўныя Советы СССР і БССР. К рабоце прыступілі каля 200 агітатараў.

Як толькі быў апублікаван Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР аб назначэнні дня выбараў, быў праведзен семінар з агітатарамі вёскі Руды. На семінары прапагандыст райкома партыі тав. Барбікаў падрабязна расказаў аб задачах, якія стаяць перад агітатарамі.

За некалькі дзён агітатары сярод жыхароў вёскі паспелі прарабіць вялікую работу. Тав. Архуцкі, Цімош, Гамакоўская, Ядвіга Архуцкая праводзяць гутаркі аб Сталінскай Канстытуцыі і новым выбарчым законе.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

На справаздачных сходах пярвічных партарганізацый

У ДЗЯРЖБАНКУ

— Усё добра. Ніякіх недахопаў!..

Такім быў даклад сакратара пярвічнай партарганізацыі Беластоцкага дзяржбанка тав. Лінкевіча на справаздачным сходзе.

Выступіўшыя ў спрэчках камуністы тт. Шаршэнка, Сарокін і іншыя ў рабоце партыйнай арганізацыі ўскрылі сур'ёзныя недахопы. Кантроль за выкананнем рашэнняў адсутнічаў. Паліт-масавая работа сярод супрацоўнікаў банка пастаўлена слаба. Зусім не займалася партарганізацыя пытаннямі дапамогі мясцкому ў разгортванні соцыялістычнага спаборніцтва.

Тт. Сарокін і Скоблінаў у сваіх выступленнях расказалі яшчэ аб тым, што ў банку маюць месца факты неспрацаванасці паміж кіраўнікамі банка тт. Брытаравым і Карпіцкім. Вельмі часта паміж імі назіраюцца непатрэбныя сваркі. У гэты-ж час кіраўнікі банка не заўважаюць таго, што асобныя работнікі скрываюць злоўжыванні. Касір тав. Шэйнберг, напрыклад, пралічыўся на 5 тысяч рублёў. І замест таго, каб праверыць прычыну праліку, каб павесці рашучую барацьбу супроць растрат, у банку арганізавалі... збор сродкаў з супрацоўнікаў на пакрыццё недастачы.

Беспакаранымі асталіся ў арганізацыі і выпадкі п'янак, у якіх таксама ўдзельнічалі некаторыя камуністы.

Справаздачны сход гэтым пытанням належнай ацэнкі не даў. Справамі ў Дзяржбанку неабходна зацікавіцца гаркому КП(б)Б.

У АЭРАФЛОЦЕ

Зусім інакш прайшоў справаздачны сход у арганізацыі Беластоцкага ўпраўлення аэрафлота. У сваім змястоўным і самакрытычным дакладзе сакратар партарганізацыі тав. Сакалоў падрабязна расказаў і аб поспехах і аб недахопах у рабоце.

Да ліку недахопаў адносіцца перш за ўсё той факт, што ў арганізацыі рэдка займаліся праверкай выканання сваіх-жа ўласных рашэнняў. Толькі па гэтай прычыне дрэнна працуе мясцком і сярод супрацоўнікаў слаба праводзіцца абаронна-масавая работа. Не на належнай вышыні і вучоба камуністаў. Камуніст тав. Кірыкаў, напрыклад, закончыўшы вывучэнне «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», спыніў далейшую работу над павышэннем свайго тэарэтычнага ўзроўню. Таварыскія субяседванні з камуністамі па пытанню вучобы не наладжаны. Лекцыі ў Доме партыйнай асветы камуністы не наведваюць.

Недапушчальна дрэнна пастаўлена ў партарганізацыі ўпраўлення афармленне пратаколаў партыйных сходаў. Бываюць выпадкі, калі пратаколы захоўваюцца ў незамыкаемых сталах.

Выступіўшыя ў спрэчках адзначылі слабую дапамогу ў рабоце арганізацыі з боку аддзелаў гаркома КП(б)Б.

Узначальваем соцспаборніцтва рабочых

Абмяркоўваючы пытанне падрыхтоўкі да 5-й гадавіны стаханаўскага руху, наша партарганізацыя рашыла ахапіць увесь калектыў рабочых соцыялістычным спаборніцтвам.

Для правядзення ў жыццё свайго рашэння партарганізацыя прымацавала ўсіх членаў арганізацыі да адпаведных цэхаў прадпрыемства. На цэхавых сходах, праведзеных камуністамі, большасць рабочых заключылі індывідуальныя соцдагаворы, узялі канкрэтныя абавязацельствы па выкананню вытворчай праграмы.

У выніку разгортвання соцыялістычнага спаборніцтва і стаханаўскіх метадаў работы жнівеньскі план заводам выканан па клінкеру на 107 процантаў, па размолу цэменту — на 103 проценты. На заводзе ёсць 73 чалавекі стаханаўцаў і ўдарнікаў. Камсамолка Верміла Вера выканала сваё заданне на 140 процантаў, рабочы Касіла Іосіф — на 180, работніца Веснік Ольга — на 160 процантаў.

Завод дасягнуў зніжэння сабекошту на 35 процантаў, мае эканомію ў 800 тысяч рублёў. Верасьнёўскі план завода па загатоўцы сыравіны выканан на 104 проценты, па апалу клінкера — на 112,3 процента.

Зараз партарганізацыя разгарнула падрыхтоўку да XXIII гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі. Уключыўшыся ў перадкастрычніцкае соцспаборніцтва, калектыў завода абавязаўся даць краіне звыш плана ў кастрычніку 1.500 тон клінкера, 3.500 тон гатовага цэменту, знізіць сабекошт на 9 процантаў і расход паліва — на 5 процантаў. Такім чынам мы абавязаліся дабіцца эканоміі за месяц на 80 тысяч рублёў, а за чацверты квартал — на 240 тысяч рублёў. Гадавы план завода па ўсіх паказчыках мяркуем выканаць да 12 снежня, выпусціўшы звыш плана да канца года 6.000 тон высокаякаснага цэменту.

Калектыў завода пад кіраўніцтвам партыйнай арганізацыі з чэсцю выканае ўзятыя абавязацельствы і дастойна сустрэне XXIII гадавіну Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

Я. Канстанціновіч,
сакратар партарганізацыі цэментнага завода Рось, Ваўкавыскага раёна.

Нарада партыйнага і гаспадарчага актыва Беластоцкай чыгункі

Днямі адбылася нарада партыйнага і гаспадарчага актыва Беластоцкай чыгункі.

Удзельнікі нарады абмеркавалі рашэнне калегіі Народнага Камісарыята шляхоў зносін і загад Наркома тав. Л. М. Кагановіча аб рабоце Беластоцкай чыгункі.

Тав. Кагановіч даў глыбокі аналіз прычын нездавальняючай работы чыгункі і ўказаў шляхі далейшага ўздыму. Адзначыўшы, што арганізацыйны і аднаўленчы перыяды чыгунка ў асноўным закончыла, нарком паставіў перад беластоцкімі чыгуначнікамі задачу рашучага паляпшэння ўсёй работы на чыгунцы, і ў першую чаргу на беластоцкім вузле. Ён загадаў адпусціць Беластоцкай чыгунцы дадатковыя сродкі на капіталаўкладанне па культурнаму і жыллёва-бытавому будаўніцтву.

У спрэчках па дакладу начальніка дарогі тав. Бадунова выступіла 27 таварышоў. Аратары рэзка крытыкавалі недахопы ў рабоце чыгункі, указвалі на неабходнасць умацавання працоўнай дысцыпліны, паляпшэння планіравання, перабудовы тэхналагічнага працэса і т. д.

— З мэтай паляпшэння работы нашай чыгункі,—сказаў дзяжурны па станцыі Беласток-Цэнтральны тав. Меншых,—я бяру на сябе абавязацельства ў чэсць XXIII гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі павысіць прадукцыйнасць працы, перавыконваць зменныя заданні па выгрузцы, не дапускаць браку ў рабоце.

Дзелавым і мабілізуючым было выступленне начальніка вагоннай службы тав. Мурадзяна, які першым паклаў пачатак спаборніцтву служб на чыгунцы.

— З вагонамі на нашай чыгунцы, — заявіў тав. Мурадзян, — абыходзяцца яшчэ не па-гаспадарску, часта расцягваюць абсталяванне. Не гледзячы на тое, што вагонная служба створана нядаўна, мы абавязуемся ў найкарацейшы тэрмін поўнасцю падрыхтаваць вагонны парк да зімы і азнаменаваць дзень выбараў у мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных паспяховым выкананнем вытворчай праграмы.

Старшыня Дорпрафсожа тав. Блінкоў і начальнік лідскага аддзялення палітаддзела тав. Нікіцін адзначылі, што за апошні час на аддзяленнях чыгункі аслаблася барацьба з нарушальнікамі Ўказа Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня і 10 ліпеня.

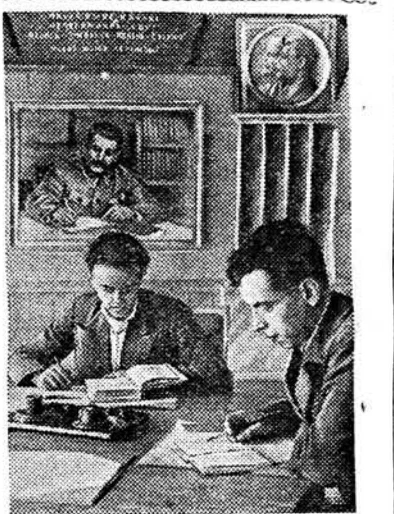
Актыў аднадушна прыняў прапанову аб уступленні ў соцыялістычнае спаборніцтва з Брэст-Літоўскай чыгункай. У сваім рашэнні актыў чыгункі горача адобрыў загад наркома № 259/ц аб рабоце Беластоцкай чыгункі і намеціў канкрэтныя мерапрыемствы па яго выкананню.

Удзельнікі актыва паслалі прывітанне правадыру народаў таварышу Сталіну і таварышу Кагановічу.

А. Кандрац'еў.

Комсамольцы — агітатары

КНЫШЫН. (Ад нашага карэспандэнта). Добра пачала падрыхтоўку да выбараў пярвічная комсамольская арганізацыя Монькаўскага сельсовета. 7 членаў гэтай арганізацыі пачалі работу з выбаршчыкамі. Агітацыйная работа праводзіцца па плану, які зацверджан агульным сходам. Комсамолец-агітатар тав. Цекін праводзіць заняткі з выбаршчыкамі ў вясковай хаце-чытальні. У першыя дні заняткаў азнаёміў слухачоў з Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР аб назначэнні выбараў; праведзена гутарка аб Сталінскай Канстытуцыі, цяпер прыступілі да вывучэння Палажэння аб выбарах у мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных.

У кабінеце марксізма-ленінізма Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імені Леніна (Мінск). На здымку: студэнты 4-га курса Мінскага педагагічнага інстытута комсамолец А. Л. Гольдберг (злева) і кандыдат партыі Л. К. Рутман за вывучэннем асноў марксізма-ленінізма.

Фота Б. Хеніна.

Фотахроніка Белта.

Маладыя агітатары Чэркасава, Свербінскі і Камароўскі арганізоўваюць чыткі газет, гутаркі аб Сталінскай Канстытуцыі і на канкрэтных прыкладах змяненняў у жыцці расказваюць выбаршчыкам аб дасягненнях працоўных заходніх абласцей Беларусі.

Маладая комсамолка — агітатар тав. Астрабурская ўмее зацікавіць слухачоў сваёй жывой гутаркай, насычанай многімі фактамі з мясцовага жыцця, з жыцця Совецкага Саюза. Яе гутаркі, чыткі газет наведвае 40—50 сялян сяла. Акрамя гутарак аб Канстытуцыі і новым выбарчым законе, яна расказвае слухачам аб міжнародным становішчы, праводзіць чытку цэнтральных і абласных газет.

В. Гарбанёў.

ПРАВЯРАЕМ ВЫКАНАННЕ ЎКАЗА ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР АД 26 ЧЭРВЕНЯ

Памітынгавалі і супакоіліся...

За час, які прайшоў пасля апублікавання Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня і 10 ліпеня, на 7-м тэкстыльным камбінаце дасягнуты некаторыя поспехі ва ўмацаванні працоўнай дысцыпліны і паляпшэнні якасці прадукцыі.

За першую дэкаду кастрычніка па трыко артыкул № 854 выпушчана 99.5 процента першага сорту пры плане 85 процантаў. Трыко артыкул № 859—першага сорту—94,8 процанта, замест планавага задання 85. Драпу клінцоўскага выпушчана першага сорту 100 процантаў пры заданні 92. 100 процантаў далі першасортных коўдраў „Нобелес". Але гэта толькі першыя крокі.

У пачатку кастрычніка камбінат выканаў план па пражы на 105,6 процанта, па сураўю — на 100,8 процанта, па гатоваму тавару — на 86,2 процанта. Прычынай невыканання плана па гатоваму тавару з'яўляецца тое, што камбінат атрымлівае з 16 і 27 фабрык дрэннай якасці сураўё. Гэтыя фабрыкі здаюць сураўё, з якога не больш 10—15 процантаў першага сорту, астатняе несортнае. Пры прыёмцы сураўя з фабрыкі № 16 дырэкцыя камбіната склала акт на нядобраякасную прадукцыю. Калі аб гэтым сказалі дырэктару фабрыкі тав. Хлестакову ён, не задумваючыся, заявіў: „Пішыце акты, па ера ўсё вытрымае". Гэты факт сведчыць аб тым, што тав. Хлестакоў не жадае выконваць Указа Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 10 ліпеня.

На камбінаце слаба яшчэ разгорнут стаханаўскі рух. Многія рабочыя не выконваюць норм выпрацоўкі, асабліва па прадзенню. Праўда, ёсць ткачы, якія паказваюць добрыя ўзоры работы. Так ткач-двухстаночнік Рачкоўскі выконвае норму выпрацоўкі на 117 процантаў, Пятроўскі — на 115 процантаў, Грабоўскі — на 111 процантаў, І. Цалевіч — на 119 процантаў.

Дырэкцыі і партыйнай арганізацыі камбіната прыдзецца многа папрацаваць над тым, каб забяспечыць выкананне норм выпрацоўкі кожным рабочым і работніцай. На сённяшні дзень сярод прадзільшчыкаў налічваюцца толькі адзінкі, якія выконваюць свае нормы выпрацоўкі. Прычыны невыканання норм — недастатковая забяспечанасць роўніцамі і „арганізацыйныя непаладкі", як гаворыць галоўны інжынер камбіната. Па гэтай-жа прычыне не выконваюць сваіх норм і многія матальшчыцы.

Прадпрыемству патрэбны кадры. Але да гэтага часу дырэкцыя не займалася іх вывучэннем і падрыхтоўкай. У апошні час у гэтым напрамку прадпрыняты некаторыя крокі. Аднак, гэтага недастаткова.

Прыбіральшчыцай на камбінаце працавала Врублеўская Антаніна. Яе выдвінулі начальнікам прыгатоўчага цэха. Некаторыя спецыялісты камбіната прышлі ў замяшанне. „Як гэта прыбіральшчыцу начальнікам цэха назначаць? Не ўправіцца" сцвярджалі яны. Але праз некаторы час іх сумненні рассеяліся. Врублеўская з работай спраўляецца нядрэнна.

Не ўсё яшчэ зроблена на камбінаце для таго, каб поўнасцю ажыццявіць Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня. Прагулы і спазненні не ліквідаваны, хаця колькасць іх зменшылася. Сакратар партарганізацыі тав. Лапідус, разводзячы рукамі, гаворыць:

— Здаецца, растлумачальную работу правялі вялікую а ўсё-ж працоўная дысцыпліна на прадпрыемстве не на вышыні.

У самой партыйнай арганізацыі аказаліся нарушальнікі Ўказа. Былы начальнік кадраў, камуніст Пётр Крыўчык зрабіў прагул. Судом ён асуджан да паўгода прымусовых работ. Партарганізацыя абмежавалася тым, што вынесла прагульшчыку вымову.

— Стражэйшых мер мы не прымалі да яго, — гаворыць сакратар партарганізацыі тав. Лапідус, — бо гэта было да ліпеньскага пленума ЦК ВКП(б).

Старшынёй фабкома працуе нехта Канстанцін Крутуль, былы капрал польскай арміі, п'яніца. Ён растраціў прафсаюзныя грошы. Між тым да яго ніякіх мер не прынята.

Такая паблажка дэзарганізатарам вытворчасці не садзейнічае барацьбе за ўмацаванне працоўнай дысцыпліны на камбінаце. І не дзіўна, што і да гэтага часу не ліквідаваны прагулы і спазненні.

Г. Майскі.

Ні аднаго прагула і спазнення

ПАРЭЧЧА. (Ад нашага карэспандэнта). Указы Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня і 10 ліпеня натхнілі рабочы калектыў 7 рамонтнага акалотка станцыі Парэчча на новыя вытворчыя перамогі. Праводзячы ў жыццё гэтыя Ўказы, калектыў дабіўся выдатных поспехаў у сваёй рабоце. З дня выдання Ўказа і на сённяшні дзень тут не было ні аднаго выпадку прагула ці спазнення на работу.

Чатыры рамонтныя брыгады (майстар акалотка Г. Тальмант) штомесячна выконвалі свой план на 120 і больш процантаў. Узоры стаханаўскай работы паказалі Канстанцін Тамулевіч, Нікалай Кірэня, яны кожны дзень даюць па паўтары нормы.

Бягучы рамонт чыгуначнага пуці закончан датэрмінова. Днямі камісія прыняла іх работу з ацэнкай на «выдатна».

Абмяркоўваючы пытанне аб дастойнай сустрэчы XXIII гадавіны Кастрычніка, рабочыя ўзялі на сябе абавязацельства ў поўнай баявой гатоўнасці сустрэць зіму.

Г. Лупсякоў.

ТРЫЦЦАЦІПЯЦІГОДДЗЕ ЎСЕРАСІЙСКАЙ ПАЛІТЫЧНАЙ СТАЧКІ

У дзень «Крывавай нядзелі», 9 студзеня 1905 года, па загаду цара Нікалая II была расстраляна мірная дэманстрацыя пецербургскіх рабочых.

Масавая забастовачная хваля была адказам на крывавае зладзеянне царызма. У Пецербургу справа дайшла да барыкад. «Цар нам усыпаў, ну—і мы яму ўсыплем!»—гаварылі рабочыя. Падняліся і сяляне. Сялянскі рух ахапіў больш трэцяй часткі ўсіх паветаў Расіі.

Летам да забастовак рабочых далучыліся рэвалюцыйныя выступленні ў арміі і флоце. На бок рэвалюцыі перайшоў велізарны ваенны карабель—браняносец «Потемкин».

Пролетарыят выступаў пад лозунгамі большэвікоў: 1) звяржэнне самаўладства і стварэнне дэмакратычнай рэспублікі; 2) канфіскацыя памешчыцкай зямлі; 3) 8-гадзінны рабочы дзень.

Большэвікі лічылі, што хоць рэвалюцыя 1905 года была па свайму характару буржуазнай, аднак пролетарыят павінен прыняць у ёй удзел і быць яе кіраўніком, таму што ён кроўна зацікаўлен у звяржэнні самаўладства. Перамога буржуазнай рэвалюцыі, звяржэнне самаўладства далі-б магчымасць рабочаму класу пачаць барацьбу за соцыялістычную рэвалюцыю.

Перамагчы царызм, звергнуць самаўладства можна было толькі праз узброенае паўстанне. Гэтыя палажэнні былі прыняты большэвікамі на трэцім з'ездзе партыі і развіты ў кнізе Леніна «Дзве тактыкі соцыял-дэмакратыі ў дэмакратычнай рэвалюцыі». Большэвікі згуртоўвалі масы, рыхтавалі іх да ўзброенага паўстання.

Здрадніцкую пазіцыю ў адносінах да рабочага класа занялі ў рэвалюцыі меншавікі. Яны імкнуліся да таго, каб пролетарыят плёўся ў хвасце буржуазіі. Гэта поўнасцю адпавядала інтарэсам буржуазіі, якая была контррэвалюцыйнай сілай, якая імкнулася да пагаднення з царом. Меншавікі ператварыліся ў агентаў капіталізма ў рабочым класе.

Большэвікі былі адзінай паслядоўнай рэвалюцыйнай марксісцкай сілай у краіне. Большэвікі рухалі рэвалюцыю наперад. Кастрычніцкая ўсерасійская палітычная стачка, якая адбылася 35 год назад, была адным з важнейшых этапаў нарастання рэвалюцыі 1905 года, прадвесцем да ўзброенага паўстання.

* * *

Застрэльшчыкамі ўсерасійскай стачкі выступілі маскоўскія рабочыя.

19 верасня 1905 года ў Маскве забаставалі друкарскія рабочыя. Спыніла работу многа друкарань. Неўзабаве друкароў падтрымалі металісты, ткачы, трамвайшчыкі, табачнікі, пекары. У горадзе пагасла электрычнасць. Прыпыніў работу вадаправод. Стачка ператварылася ў агульнамаскоўскую.

На вуліцах Масквы беспарапынна снавалі казацкія атрады. Пачаліся сутычкі рабочых з паліцыяй і казакамі. На Тверской (цяпер вуліца імені Горкага) разгулялася сапраўдная бітва. Паліцыя і казакі асадзілі будынак, дзе заселі рабочыя пякарні Філіпава. Толькі з вялікай цяжкасцю дзве роты салдат праніклі ў дом. 192 рабочыя-булачнікі былі арыштаваны і жорстка збіты жандармамі. Сутычкі рабочых з паліцыяй адбываліся на многіх вуліцах Масквы. З Пецербурга далі ўказанне маскоўскаму граданачальніку: «Дзейнічаць больш энергічна».

Маскоўскія большэвікі заклікалі рабочых да згуртавання сіл. У адной з кастрычніцкіх лістовак гаварылася:

«У гэты вялікі міг кожны, у грудзях у каго б'ецца пролетарскае сэрца, павінен стаць на барацьбу. Хто не з намі, — той супроць нас, хто сядзіць цяпер склаўшы рукі— той здраднік рабочай справе.

Бастуйце-ж усе да аднаго».

У пачатку кастрычніка забастоўка ахапіла Маскоўскі чыгуначны вузел. Побач з эканамічнымі патрабаваннямі рабочыя высоўвалі і палітычныя патрабаванні: свабоду слова, друку, сходаў, саюзаў і іншыя.

Стачка перакінулася таксама ў іншыя гарады Расіі. 3-га кастрычніка пачалася хваля забастовак у Пецербургу, якая ахапіла вялікую колькасць заводаў і друкарань. Прыпыніўся рух паяздоў па Казанскай, Курскай і іншых чыгунках. Справа дайшла да таго, што цар, які знаходзіўся з сям'ёй у Петэргофе (паблізу Пецербурга), з вялікай цяжкасцю мог сустракацца з міністрамі, бо царскі ўрад не мог наладзіць рух нават на такой кароткай адлегласці, як Пецербург—Петэргоф.

У Харкаве рабочыя-стачачнікі разам з рэвалюцыйным студэнцтвам забарыкадыраваліся ў будынку універсітэта. Два дні цягнулася ўпорная асада універсітэта.

Лозунг большэвіцкай партыі аб масавай палітычнай стачцы ўскалыхнуў усю краіну. Да стачкі прымкнулі рабочыя цэнтральных губерань, Сібіры, Украіны, Польшчы, Фінляндыі, Каўказа і інш. Стачка ператварылася ва ўсерасійскую.

Баставала да двух мільёнаў чалавек. Да рабочых, якія ўзначалілі барацьбу народных мас супроць самаўладства, прымкнулі дробныя служачыя, навучаючыяся.

В. І. Ленін у гэты час яшчэ знаходзіўся за граніцай (да лістапада 1905 года). Але ён уважліва сачыў за падзеямі ў Расіі. Атрымаўшы першыя звесткі аб стачцы, Ленін пісаў:

«Барометр паказвае буру!.. І не толькі барометр паказвае буру, але ўсе і ўся сарвана ўжо з месца гіганцкім віхрам салідарнага пролетарскага націску. Рэвалюцыя ідзе наперад з здзіўляючай хуткасцю...» (Том VIII, стар. 331).

Ленін вучыў, што аднымі стачкамі і дэманстрацыямі самаўладства не зламіць. Палітычная стачка наглядна паказвала масам, што трэба пераходзіць да ўзброенага паўстання, каб назаўсёды пакончыць з ненавісным царызмам.

* * *

Урад Нікалая II спалохаўся не на жарты. Царызм усё больш і больш пераконваўся, што аднымі рэпрэсіямі не разграміць рэвалюцыі. Міністр Вітэ 9 кастрычніка пісаў пару дакладную запіску, у якой прапаноўваў пайсці на здзелку з буржуазіяй. Пачалася выпрацоўка царскага маніфеста, з дараваннем некаторых «свабод» народу.

17 кастрычніка па старому стылю (па новаму стылю 30 кастрычніка) быў апублікован царскі маніфест. У маніфесце цар абяцаў народу даць «непахісныя асновы грамадзянскай свабоды».

Гэта быў манеўр, разлічаны на тое, каб ашукаць і тым самым супакоіць абураныя масы, аслабіць рэвалюцыю і потым разграміць яе.

Большэвікі выкрылі ўсю хлусню царскіх абяцанак. Большэвікі ўказвалі, што першая перамога пролетарыята, вырваная ў царызма ўсеагульнай палітычнай стачкай, патрабуе далейшай барацьбы.

Следам за выданнем маніфеста царскія ўлады арганізавалі па краіне правакацыі і чорнасоценныя пагромы. Рабочыя сходы і мітынгі разганяліся зброяй. У Маскве забілі стойкага большэвіка, кіраўніка маскоўскіх рабочых Н. Э. Баумана. У многіх месцах былі арганізаваны яўрэйскія пагромы.

Здраднікі рабочага класа — меншавікі — сустрэлі царскі маніфест з захапленнем; яны сталі заклікаць працоўных да «спакою». Насупроць, большэвікі настойліва заклікалі рабочы клас узмацніць рэвалюцыйную барацьбу, распаўсюдзіць яе і на вёску, арганізаваць узброенае паўстанне.

На адным з рабочых мітынгаў у Тыфлісе меншавікі шалёна крычалі: «Мы не хочам зброі, далоў зброю!» Супроць іх выступіў таварыш Сталін. Ён сказаў:

«Якая рэвалюцыя можа перамагчы без зброі і хто той рэвалюцыянер, які гаворыць: далоў зброю? Аратар, які гэта гаворыць, напэўна талстовец, а не рэвалюцыянер, і хто-б ён ні быў, ён вораг рэвалюцыі, свабоды народа...

Што трэба, каб сапраўды перамагчы? Для гэтага патрэбны тры рэчы: першае, што нам трэба, — узбраенне, другое — узбраенне, трэцяе — яшчэ і яшчэ раз узбраенне».

* * *

У ходзе кастрычніцкай палітычнай стачкі 1905 года ствараліся Советы рабочых дэпутатаў. У гэтым праявілася самадзейнасць народа, які падняўся на барацьбу з самаўладствам. Советы ўзніклі ў Маскве, Пецербургу і іншых буйнейшых рабочых цэнтрах. Гэта былі зачаткі рэвалюцыйнай улады.

Пецербургскі Совет мог і павінен быў стаць цэнтрам рэвалюцыі. Але гэтага не здарылася па віне меншавікоў і здрадніка Троцкага, якія заселі ў сталічным Совеце. Выкарыстаўшы адсутнасць Леніна, меншавікі захапілі кіраўніцтва Пецербургскім Советам і павярнулі яго супроць палітыкі ўзброенага паўстання.

Маскоўскі Совет, кіруемы большэвікамі, здолеў ажыццявіць перарастанне палітычнай стачкі ва ўзброенае паўстанне.

Рэвалюцыйны рух пролетарыята і сялянства наносіў царызму ўдар за ўдарам. У царызма была вырвана, праўда, абрэзаная, свабода друку, сходаў, саюзаў. Лютая царская цэнзура была зменена. Упершыню паявіліся легальныя большэвіцкія газеты.

Усерасійская палітычная стачка паказала масам сілу і магутнасць пролетарскага руху.

Усерасійская палітычная стачка ў кастрычніку 1905 года з'явілася важнейшым этапам у падрыхтоўцы да снежаньскага ўзброенага паўстання ў Маскве і з'явілася, такім чынам, выдатнай школай пролетарскай рэвалюцыі.

М. Харламаў.

ПОЛЬСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР БССР

Артыст Польскага дзяржтэатра Я. В. Вашчэровіч.
Фота А. Сапіра.

Артыстка Польскага дзяржтэатра І. М. Бароўская.
Фота А. Сапіра.

Значная мастацкая адзінка

Польскі дзяржаўны драматычны тэатр БССР, арганізаваны ў лістападзе 1939 года, за параўнальна невялікі тэрмін змог вырасці ў творчы арганізм высокай мастацкай каштоўнасці. Гэтаму ў першую чаргу садзейнічалі тыя ўмовы, якія яму былі створаны, - тая ўвага, якую ўдзяляюць яму партыйныя і савецкія арганізацыі з першага-ж дня заснавання тэатра.

Польскі тэатр сапраўды з'яўляецца дзецішчам ленінска - сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Толькі ва ўмовах савецкай рэчаіснасці стаў магчымым сапраўдны росквіт польскага мастацтва, нацыянальнага па форме, сацыялістычнага па зместу.

Характэрна, што пры панаванні паноў і капіталістаў у былой Польшчы, у такім прамысловым цэнтры, як Беласток, не было польскага тэатра.

Другім фактарам, які абумовіў рост тэатра, з'яўляецца наяўнасць у яго саставе такіх майстроў сцэны, як тт. Вашчэровіч, Бароўская, Брылінскі, Славінскі, Доўмунт, Бутрым і іншыя, якія атрымалі магчымасць свабодна тварыць, праяўляць свае артыстычныя дараванні на сапраўдных узорах мастацтва сусветнай і савецкай класікі. Вялікай сілай тэатра з'яўляецца таленавітая творчая моладзь, якая беражліва і любоўна вырошчваецца, якой створаны ўсе ўмовы для творчага ўдасканалення і росту.

Мастацкі кіраўнік і галоўны рэжысёр тэатра — Александр Вячаслававіч Венгерка змог згуртаваць калектыў і накіраваць яго па шляху далейшага творчага развіцця і асваення асноў сацыялістычнага рэалізма.

Важным фактарам у развіцці тэатра з'яўляецца глядач. Дзверы польскага тэатра шырока адчыніліся для новага гледача, сапраўднага цаніцеля мастацтва — рабочага гледача. Выконваючы яго сацыяльны заказ, тэатр абавязан бесперапынна працаваць над павышэннем свайго ідэйна-палітычнага і мастацкага ўзроўню. Гэты год для тэатра з'явіўся годам арганізацыйнага і творчага станаўлення. Першапачатковая баязнь перад велізарнымі задачамі, што стаялі перад калектывам у справе стварэння савецкага тэатра, скора змянілася пачуццём упэўненасці, воляй да перамагання цяжкасцей на шляху фарміравання сваіх ідэйных і мастацкіх прынцыпаў. У перамаганні гэтых цяжкасцей калектыў заўсёды сустракае маральнае і матэрыяльнае падтрыманне з боку партыйных і савецкіх органаў.

За гэты год тэатр паказаў сябе, як мастацкая адзінка велізарнага творчага дыяпазона.

У яго рэпертуары першай паяўляецца п'еса Г. Запольскай «Мараль пані Дульскай» — твор бытавога сатырычнага плана. Другая пастаноўка — «Каварства і каханне» Шылера — таксама ўдалася тэатру.

Наступныя пастаноўкі — «Пажыццёвае»—Фрэдры, «Панна Малічэўская» — Запольскай і «Пігмаліён» — Бернарда Шоу — з'яўляюцца працягам сатырычна-бытавой лініі. Цяпер тэатр працуе над першай сваёй савецкай пастаноўкай — «Аптымістычнай трагедыяй» В. Вішнеўскага, якая даецца ў героіка-рамантычным плане. Такім чынам; цяжка яшчэ зараз гаварыць аб пэўным творчым кірунку тэатра. Гэта праблема тэатрам яшчэ не вырашана. Аднак аналіз паказаных спектакляў і намечаны на 1941 год рэпертуарны план паказваюць пэўную цягу тэатра да героіка-рамантычных твораў.

Тэатру трэба яшчэ вельмі многа працаваць над асваеннем прынцыпаў савецкага тэатра, над аўладаннем прынцыпамі сацыялістычнага рэалізма.

Наша задача — дапамагчы тэатру аўладаць вышынямі савецкага мастацтва і дабіцца таго, каб польскі тэатр вышаў у рады перадавых тэатраў нашай квітнеючай рэспублікі.

С. Элье,
начальнік абласнога аддзела па справах мастацтваў.

ВЯЛІКАЕ РЭЖЫСЁРСКАЕ МАЙСТЭРСТВА

Сапраўднае мастацтва набуджае да думак. Гэта мая ацэнка. Гэта не абавязкова датычыць усёй тэатральнай п'есы, цэлага фільма. даволі толькі аднаго моманту, слова, погляду, усмешкі і т. д. Гэты момант я называю штуршком. Аб гэтых штуршках я і хачу гаварыць у сувязі з радам спектакляў, якія я бачыў у польскім дзяржаўным тэатры ў Беластоку.

«Каварства і каханне» Шылера. Калі падняўся занавес — са сцэны глядзела эпоха. Уражанне было такое моцнае, што я здзівіўся, калі артыст пачаў гаварыць па-польску. Я спадзяваўся, што ён будзе гаварыць па-нямецку, або па-руску. П'еса пазбылася мясцовых рысаў, стала міжнароднай. Гэта, па маёй думцы, вялікае дасягненне.

Далей, вельмі ўдала зроблен момант гутаркі Мілера з прэзідэнтам у хаце Мілера. Бутрым меў на вуснах слюну. Гэта так проста паказвала канфлікт узбунтаванага чалавека, змешаны са страхам... Гэты момант зроблен з сапраўдным натхненнем.

«Пігмаліён» Бернарда Шоу. Знoў ласканалы рэжысёрскі прыём (у салоне маткі Хігінса). Госці (абедзве жанчыны) сядзяць спінамі да публікі. Людзі без твараў, таварыства без выразу. Лёгка і проста сказана.

У першым акце (пасля пралогу) Венгерка «уцягнуў» мяне на сцэну. Я забыўся, што з'яўляюся гледачом.

«Мараль пані Дульскай» Запольскай. Догмунд (артыст, які іграе Дульскага) стварыў на сцэне такую атмасферу, што я вышаў разам з ім у кафейню, бачыў, як ён піў чорны кофе з такімі-ж, як сам, кампаньёнамі. Потым мы вярталіся дадому праз забалочаны Кракаў (зразумела ва ўяўленні). Гэтую атмасферу Догмунд стварыў дэталямі (абціранне «жакятка», позірк у люстэрку і інш.)

У «Пажыццёвым» Фрэдры мяне асабліва ўсхвалявала ігра Вашчэровіча, які адну руку выцягвае да неба другую па грошы, і ігра таленавітай актрысы Міхальскай.

Я тут пералічыў штуршкі, якія прымусілі мяне да думак, да дыскусій, да чытання, узбудзіла маю фантазію. Мастацтва, якое пабуджае да творчасці, думаю, — добрае мастацтва, і такі тэатр — вельмі добры тэатр.

Рэжысёр **Г. Сегаловіч.**

Жадаю поспехаў

На жаль, я бачыла толькі дзве пастаноўкі дзяржаўнага польскага тэатра — «Каварства і каханне» і «Пігмаліён».

Але мяркуючы па гэтых двух спектаклях, можна з упэўненасцю прадсказаць, што польскі тэатр зойме далёка не апошняе месца сярод лепшых тэатраў Савецкага Саюза. Для гэтага ёсць усе даныя. Перш за ўсё, кіраўніцтва знаходзіцца ў руках такога майстра сцэны, як А. Венгерка. Венгерка — рэжысёр і Венгерка — актор не ўступаюць адзін другому ў майстэрстве.

Спектакль «Каварства і каханне» я бачыла ў пачатку гастроляў тэатра ў Беластоку.

Уся п'еса «Каварства і каханне» пастаўлена рэжысёрам у такім стрыманым тоне, што ствараецца ўражанне некаторай халоднасці.

Але мне хочацца сказаць не аб недахопах, а аб тым, што мяне больш захапіла ў гэтым спектаклі. Я хачу гаварыць пра артыста Вашчэровіча —Вурма. Мне ніколі не прыходзілася бачыць Вурма ў такім плане. Да гэтага часу вобраз Вурма — Вашчэровіча стаіць перад маімі вачыма. Мяне паразіла арыгінальнасць задуманага вобраза. Артыст Вашчэровіч захапіў мяне цалкам, перамог сваёй унутранай сілай. «Калі іграеш злога, шукай дзе ён добры»—гаварыў К. С. Станіслаўскі. І артыст Вашчэровіч паказвае гэта гледачу з такой яркай выразнасцю.

Сапраўдную асалоду атрымала я ад спектакля «Пігмаліён». Сама п'еса, разумная і вострая сатыра, афармленне А. Венгеркі— усё бліскучае. Цікавыя мізансцэны, лёгкасць тона і віртуозная ігра самога А. Венгеркі стварылі выдатны спектакль. Вельмі спадабаўся Бутрым у ролі Доўмутля. Хачу яшчэ падкрэсліць, з якой акуратнасцю абстаўлена сцэна. Усё чыста, акуратна пастаўлена на сваё месца. У знешнім афармленні адчуваецца вялікая дысцыпліна, што варта толькі вітаць.

Мне хочацца пажадаць тэатру поспехаў у яго далейшай творчай рабоце.

О. Огнева,
артыстка рускай драмы.

Мастацкі кіраўнік і галоўны рэжысёр Польскага дзяржаўнага тэатра БССР — А. М. Венгерка. Фота А. Сапіра.

Артыст Польскага дзяржтэатра С. С. Бутрым.
Фота А. Сапіра.

Артыст Польскага дзяржтэатра С. Б. Брылінскі.
Фота А. Сапіра.

Мае ўражанні

Я, рабочы беластоцкага шклозавода, дагэтуль ніколі не пісаў аб тэатры. І што я мог пісаць, калі тэатральныя пастаноўкі бачыў рэдка. Тэатр у Польшчы абшарнікаў і капіталістаў быў недаступным для рабочых і работніц. Толькі цяпер, у сацыялістычнай дзяржаве, тэатр стаў даступным. Толькі ў рабоча-сялянскай дзяржаве тэатр — гэта масавы досуг і сродак выхавання працоўных.

І вось цяпер, як аматар тэатра, я быў на пастаноўках беларускага і смаленскага тэатраў у Беластоку, а таксама ў Мінску і ў Смаленску. У апошні час у Дзяржаўным польскім тэатры паглядзеў п'есы «Пігмаліён» — Шоу, «Пажыццёвае» —Фрэдры і «Панну Малічэўскую» — Запольскай. Уражанне ад спектакляў польскага тэатра добрае.

У розных сцэнах п'есы артысты выкрываюць мяшчанскую мараль, хлусню і шантаж. подласць і двурушніцтва. Усё гэта нам зразумела. Мы захапляемся мастацкай ігрой артыстаў, але пры гэтым паўстаюць некаторыя думкі.

Мы цяпер жывём у перыяд пабудовы сацыялізма, але мы яшчэ маладыя грамадзяне савецкай краіны. Зусім нядаўна мы яшчэ знаходзіліся пад ярмом капіталістаў і памешчыкаў. Зусім нядаўна мы, як частка рабочых і сялянскіх мас былой Польшчы, змагаліся пад кулямі на вуліцах гарадоў і па вёсках супроць прыгнёту эксплаататараў, супроць панавання антынародных правіцеляў. І гэта трэба паказаць у тэатры.

Мы-б хацелі бачыць у польскім тэатры п'есы, паказваючыя гераічныя эпізоды грамадзянскай вайны, барацьбу савецкага народа за ўмацаванне сваёй дзяржавы.

СТАНІСЛАЎ ЛАПОТ,
начальнік змены беластоцкага шклозавода.

Нашы пажаданні тэатру

Хачу падзяліцца сваімі ўражаннямі аб п'есах, які'я я бачыў у пастаноўцы Венгеркі. Я быў на «Пажыццёвым» — Фрэдры і «Панны Малічэўскай» — Запольскай.

Гэтыя п'есы паказваюць мараль ліхвяроў і абяднелай польскай шляхты. Спектаклі пастаўлены добра, але не далі мне ўнутранага задавалення.

Праўда, п'еса «Пажыццёвае» адлюстроўвае перыяд упадку феадальных парадкаў, а «Панна Малічэўская» паказвае ўсю гніласць капіталістычнага ладу, і хаця гэта цікавыя і наглядныя вобразы, але яны неяк не прыцягваюць рабочага гледача.

Глядач-рабочы хацеў-бы бачыць у новых умовах, у вызваленым ад панскай цэнзуры тэатры, вобразы сваёй барацьбы ў мінулым, свайго змагання з капіталістычным прыгнётам, хацеў-бы бачыць гераічную барацьбу рускіх рабочых у перыяд Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, у час грамадзянскай вайны, яго пераможную барацьбу па будаўніцтву сацыялістычнай дзяржавы.

Тое, што я вышэй напісаў, зусім не азначае, што я недаацэньваю класічнага рэпертуара. Я разумею і ацэньваю яго вартасць. Але лічу, што гэта для нас яшчэ рана. Па маёй думцы п'еса павінна садзейнічаць перавыхаванню свядомасці новых грамадзян нашай вялікай радзімы.

У заканчэнне хачу дадаць, што падрыхтоўка п'ес, ігра артыстаў стаяць на высокім узроўні. Усюды відаць моцная мастацкая рука Венгеркі. Мы спадзяемся, што польскі тэатр дасць нам тое, што можа і павінен даць.

Х. Левенштэйн,
работнік беластоцкага шклозавода.

Александр ВЕНГЕРКА

Мастацкі кіраўнік Польскага дзяржаўнага тэатра.

Заметкі аб нашым тэатры

«Мастацтва, нацыянальнае па форме і сацыялістычнае па зместу» — гэты лозунг стаў вядучым прынцыпам у рабоце нашага тэатра.

Больш 100 год таму назад нашы рамантыкі Міцкевіч, Славацкі, Норвід стварылі тып манументальнай драмы, якая ўваходзіць сваімі карэннямі ў вялікую народную творчасць. Гэта драма, насычаная рэвалюцыйным зместам, заклікала да барацьбы за свабоду чалавека.

І далей, ва ўсіх наступных годах, польская прагрэсіўная літаратура гучыць гэтай самай, але яшчэ больш паглыбленай ідэалагічнай танацыяй у творах пазітывістаў Пруса, Ожэшка і іншых, у глыбокасацыяльных раманах Жэромскага і магутных драмах Выспянскага.

Гэта творчасць была цесна звязана з плынямі, хвалюючымі польскія культурныя і працоўныя масы. Гісторыя наша налічвае многа рэвалюцыйных рухаў, многа момантаў барацьбы супроць абсалютызма, барацьбы за свабоду і правы труженіка ў Польшчы.

Ствараючы новае сацыялістычнае мастацтва, мы не толькі захоўваем польскія рэвалюцыйныя традыцыі, але і ў далейшым іх развіваем. Тэатр — магутны сродак комуністычнага выхавання. Польскі тэатр, які аперыруе польскім словам, прычым словам мастацкім, можа стаць найлепшым правадніком сацыялістычнай ідэалогіі ў польскія працоўныя масы.

У скромных нашых творчых дасягненнях мы маем пакуль пяць п'ес. Мы выбралі «Пажыццёвае» Фрэдры таму, што гэта поўная характва камедыя з'яўляецца выдатнай сатырай не толькі на адну асаблівасць характара, але і на асяроддзе, на тып чалавека, залежачага ад гэтага асяроддзя, і з гэтага пункту гледжання яна мае востры сацыяльны каларыт. Але ёсць яшчэ адна прычына, чаму мы выбралі гэту п'есу: яна гаворыць цудоўным вершам, гаворыць паэтычнай мовай. Фрэдра павінен і надалей знаходзіцца ў нашым рэпертуары.

Другая наша польская п'еса — «Мараль пані Дульскай» Г. Запольскай. Гэты твор — вострая сатыра на дробна-буржуазныя сферы. Эпоха камедыі дакладна вызначана: канец XIX і пачатак XX века, але пісьменніца змагла так сінтэтычна абагуліць рысы буржуазнага класа, ахапіць сціслa элементы так характэрныя для ўсёй «маралі» вядомага слоя, што можна гаварыць аб класічным тыпе.

Рэвалюцыйных элементаў драмы Шылера «Каварства і каханне» не трэба па-мойму падкрэсліваць. Але ў нашай інсцэнізацыі мы спрабавалі іх яшчэ больш выдзеліць. У маёй інсцэнізацыі я стараўся ясна паказаць, што злачынства. афярай якога палі Фердынанд і Луіза. — гэта справа не так індывідуальная, выпадковай чалавечай злосці, але мае глыбокія карані ва ўсім прагніўшым сацыяльным ладзе. Таму Вурм знарок быў прадстаўлен не як тыповы «чорны характар», але як чалавек, якому не чужды чалавечыя пачуцці, а да подлага злачынства штурхае яго сацыяльнае становішча і ўродлівы лад, якому ён служыць. У выніку гэтага Вурм — слуга злачыннага абсалютызма — сам падпальвае гэты абвяшчалы будынак, падпорай якога сам з'яўляўся да гэтага часу. Я прывёў як прыклад адзін з спосабаў артыстычнай інтэрпрэтацыі. Але гэтыя прынцыпы ляжалі ў аснове пастановак і іншых п'ес.

Цяпер наш тэатр працуе над п'есай Вішнеўскага «Аптымістычная трагедыя». Работа цяжкая і адказная. Я шукаю падыходу да новых для мяне пытанняў, да новага тыпу чалавека, які выступае ў творы. Я паехаў спецыяльна ў Маскву, каб параіцца з аўтарам.

Гутаркі з ім умацавалі маё перакананне, што, спрабуючы захаваць і вылучыць ядро п'есы, яе асноўную сутнасць, тэатр павінен апрануць яе ў сваю арыгінальную форму. Як мая інсцэнізовачная канцэпцыя, так і індывідуальны падыход кожнага артыста павінны быць свежымі і непасрэднымі. Гэта свежая, нібы нанава праводзімая расшыфроўка п'есы, праходзіла ў нас у сувязі з перакладам п'есы на польскую мову — перакладам, які мы рабілі калектыўна.

Гэта свежасць і арыгінальнасць падыходу да п'ес, нават найбольш вядомых, налічваючых многа вякоў, нават да класічных п'ес, асабліва спадабалася мне як найбольш каштоўнае ў двух лепшых спектаклях, які я я бачыў у час майго прабывання ў Маскве. Я прыехаў туды ў чэрвені, калі ў сталіцы не было многіх лепшых тэатраў. Я не мог бачыць пастановак ні ў тэатры Чырвонай Арміі, ні ў тэатры імені Вахтангава. МХАТ мне прышлося даганяць да самага Ленінграда, але гэта падарожжа апраўдала сябе, бо тое, што я ўбачыў там, пакінула ў мяне найбольш цудоўнае і найбольш чыстае тэатральнае ўражанне. Я гавару аб пастаноўцы МХАТ'ам п'есы Мальера «Тартюф». Пры найбольш строгім прытрымліванні асноўнага зместу п'есы, пры найбольш беражлівых адносінах да мальераўскага стылю, тэатр сумеў даць нябачана свежы і сучасны падыход да чалавека, да чалавечай псіхікі, блізкай нашаму цяперашняму разуменню. Гэты спектакль можна назваць без вагання шэдэўрам мастацтва. Такой пастаноўкі Мальера я не бачыў нават у Парыжы, не гледзячы на ўсю традыцыю класічнай і шматвяковай культуры, аперыравання сцэнічным словам, чым ганарацца французскія тэатры.

Такія-ж моцныя артыстычныя ўражанні перажываў я на пастаноўцы камедыі Шэкспіра «Як гэта вам падабаецца» у тэатры імені Ермолавай у Маскве, дзе малады зусім акторскі калектыў пад кіраўніцтвам выдатнага рэжысёра даў такую чыстую і свежую інтэрпрэтацыю, што пастаноўка гучала не толькі тонам, поўным характва і чаруючага кмару, але была проста патрасаючай.

Зразумела, каб дабіцца такіх вынікаў, трэба акрамя ўкладу найбольшых намаганняў і індывідуальных здольнасцей, — карыстацца такімі спрыяльнымі ўмовамі, у якіх працуюць тэатры Савецкага Саюза, дзе кожную п'есу рыхтуюць на працягу некалькіх месяцаў, часамі нават год, дзе музеі, галярэі карцін і інш., заўсёды да паслуг рэжысёра і дэкаратара ў час іх работы над сцэнічнай кампазіцыяй дзе савецкая ўлада акружае клопатамі актораў і ўважліва сочыць не толькі за іх матэрыяльнымі патрэбамі, але і за іх культурным і інтэлектуальным развіццём.

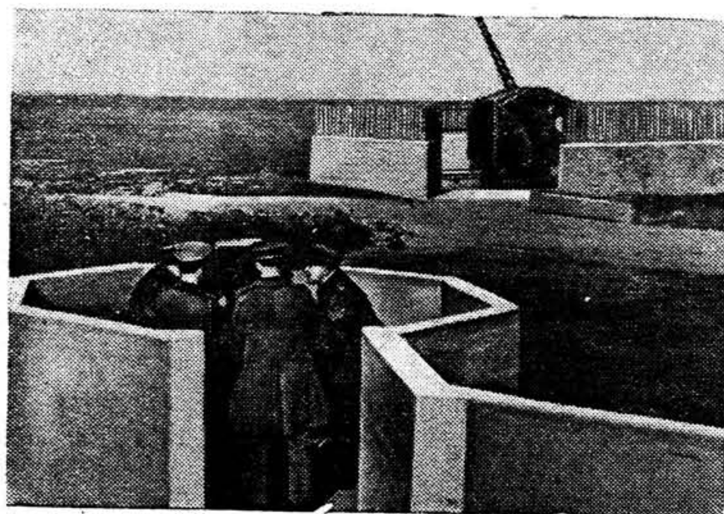
Але тэатр—гэта не толькі сцэна, гэта таксама глядзельны зал. Гледачы ў маскоўскіх і ленінградскіх тэатрах пакінулі ў мяне самае моцнае ўражанне. Такога гледача, як у СССР, я не сустракаў ні ў адным еўрапейскім тэатры. Гэта глядач у найлепшым сэнсе гэтага слова: культурны, надзвычайна дысцыплініраваны, і пры гэтым пачуvана свежы, пачуццёвы, здольны хутка звязацца са сцэнай. Такі ўражлівы і добры глядач не можа не ўзбудзіць у тэатральным твары пачуццё глыбокай адказнасці. Гэта пачуццё адказнасці тым мацней у нас — у нашым тэатры, які сустракаецца тут з новым гледачом. Гэты новы глядач на нашых вачах ператвараецца, нібы адкрывае вочы і вушы на сцэнічныя формы і гучанне слова, расце і спее.

Мы добра ўсведамляем значэнне факта, што нашай задачай з'яўляецца выхаванне не толькі культурна і мастацка, але і сацыяльна. Мы стаім перад гэтай задачай поўныя хвалявання і ў той-жа час верым у тое, што зможам справіцца з гэтай задачай.

Якімі творамі пранікнуць у сэрца гледача? Якім словам яго праняць, якім зместам да яго прыблізіцца?

Наш рэпертуар мы хочам і павінны запоўніць творамі найбольшай літаратурнай і тэатральнай каштоўнасці. Гэта, па-мойму, першая і элементарная ўмова добрага тэатра. Але справа не толькі ва ўзроўні, а і ў тыпе, відзе, зместе, які прападнесіцца гледачу. Мы думаем, што гэты змест, змест, выражаючы барацьбу за новую справядлівасць, за новага чалавека, мы знойдзем у польскім рэпертуары, аб якім я ўпамянуў у пачатку, у творах класікаў, у савецкім мастацтве. Першыя нашы прэм'еры— гэта «Аптымістычная трагедыя» і адзін з твораў Шэкспіра. Але перш за ўсё мы чакаем новыя польскія п'есы, якія-б паказалі новае жыццё, багатую сапраўднасць нашай бурнай эпохі. Чакаем пакуль паявіцца аўтар - пісьменнік, пачуццёвы і пільны, які зможа знайсці выражэнне для ўсіх падзей і з'яў, змяніўшых нашу зямлю і нашу псіхіку.

Гэты пісьменнік невядомы, можа быць ужо сядзіць сярод гледачоў, насупроць нас, і глядзіць на сцэну, магчыма, што гэта хто-небудзь іменна з іх, безназоўны глядач — новы чалавек.

Зенітная гармата англійскай палявой батарэі.

Фота ТАСС.

АНГЛА-ГЕРМАНСКАЯ ВАЙНА

Амерыканскія паведамленні

НЬЮ-ЙОРК, 22 кастрычніка. (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Асошыэйтэд Прэс, у ноч з 21 на 22 кастрычніка налёты германскай авіяцыі на Лондан спыніліся на некалькі гадзін раней звычайнага часу. Мяркуюць, што гэта выклікана густым туманам, рассцілаўшымся нізка над зямлёй. У Цэнтральнай частцы Англіі бамбардыроўцы падвергліся прыгарады. Паведамляецца таксама, што Ліверпуль і размешчаныя паблізу яго гарады падвергліся інтэнсіўнай бамбардыроўцы

Газета «Нью-Йорк таймс» паведамляе, што германскія самалёты лятал і ўчора над Англіяй з 11 гадзін да поўначы. Бамбардыроўцы падвергліся докі ў гарадах, размешчаных у вусці Тэмзы, а таксама порты заходняга ўзбярэжжа, Цэнтральная Англія і Паўднёвая частка Шатландыі. Як бачна, германская авіяцыя канцэнтрыруе сваю ўвагу на прамысловых раёнах ва ўсёй Англіі. Налёты на Лондан былі працяглымі, аднак не былі інтэнсіўнымі.

Газета «Нью-Йорк геральд трыбюн» піша, што асобныя германскія самалёты падвергл і бамбардыроўцы Лондан у ноч на 22 кастрычніка, а таксама раніцой 22 кастрычніка. Па маючыхся звестках, яшчэ да поўначы бомбы былі скінуты ў 12 раёнах Лондана. Бамбардыроўцы падвергліся таксама два гарады ў Цэнтральнай Англіі.

Новая тактыка германскіх падводных лодак

СТАКГОЛЬМ, 21 кастрычніка. (ТАСС). Карэспандэнт газеты «Дагенс нюхетэр» паведамляе з Берліна аб тым, што «мяркуючы па ўсяму, германскія падводныя лодкі пачалі прымяняць за апошні час новую тактыку пры нападзе на англійскія канвоі суднаў. Раней падводныя лодкі прадпрымалі асобныя, самастойныя атакі. Гэта, аднак, было звязана з радам цяжкасцей, у асаблівасці пасля таго, як праціўнік пачаў складаць з канваіруемых суднаў вялікія злучэнні, забяспечваючы іх моцнай аховай.

Зараз у многіх кругах Берліна гавораць аб «канцэнтрыраваных атаках», калі адзін канвой падвяргаецца атацы некалькіх падводных лодак адразу. Новая тактыка прывяла да добрых рэзультатаў. Танаж патопленых за апошнія два дні англійскіх суднаў складае 327 тысяч рэгістравых брута-тон, што прыкладна роўна палове танажа, які раней удавалася патапіць за месяц».

Камюніке англійскага міністэрства авіяцыі

ЛОНДАН, 22 кастрычніка. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае наступнае камюніке англійскага міністэрства авіяцыі: «Учора ўдзень нашы бамбардыроўшчыкі зрабілі налёт на порты Булонь і Гравелін. У Булоні яны падвергл і бамбардыроўцы гандлёвы параход, у які папала бомба, а таксама верфі і ваенныя склады. Другое злучэнне англійскіх бамбардыроўшчыкаў зрабіла налёт на караван непрыяцельскіх суднаў, які ішоў недалёка ад французскага ўзбярэжжа. Зарэгістрырвана прамое пападанне бомбы ў адзін параход. Мінулай ноччу ў выніку дрэнных метэаралагічных умоў дзеянні нашых бамбардыроўшчыкаў былі абмежаванымі. Тым не менш нашы самалёты падвергл і бамбардыроўцы докі ў Гамбургу, дзе ўспыхнула многа пажараў, заводы сінтэтычнай нафты ў Рэйхсгольцы, Дзюсельдорфе, пажарныя склады, а таксама рад іншых ваенных аб'ектаў, у тым ліку аэрадром у Штабе. Адзін наш самалёт не вярнуўся на сваю базу».

БАМБАРДЫРОЎКА ФРАНЦУЗСКАГА ЎЗБЯРЭЖЖА

ЛОНДАН, 22 кастрычніка. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, трэці дзень падрад англійская дальнабойная артылерыя ў раёне Дуўра абстрэльвае ўзбярэжжа, акупіраванае немцамі. З-за густога туману немагчыма было натлядаць за рэзультатамі бамбардыроўкі.

РАТЫФІКАЦЫЯ ПАГАДНЕННЯ ПАМІЖ СССР І ФІНЛЯНДЫЯЙ АБ АЛАНДСКІХ АСТРАВАХ

Прэзідыум Вярхоўнага Совета СССР ратыфіцыраваў пагадненне паміж СССР і Фінляндыяй аб Аландскіх астравах, падпісанае ў г. Маскве 11 кастрычніка 1940 года.

—«о»—

АБМЕН ГРАМАТАМІ АБ РАТЫФІКАЦЫІ СОВЕЦКА-ФІНЛЯНДСКАГА ДАГАВОРА АБ ДЭМІЛІТАРЫЗАЦЫІ АЛАНДСКІХ АСТРАВОЎ

ХЕЛЬСІНКІ, 21 кастрычніка. (ТАСС). Фінляндскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе, што сёння міністр замежных спраў Фінляндыі Вітінг і паўпрэд СССР у Фінляндыі Зотаў абмяняліся граматамі аб ратыфікацыі совецка-фінляндскага дагавора аб дэмілітарызацыі Аландскіх астравоў.

—«о»—

СУСТРЭЧЫ АНГЛІЙСКІХ ДЫПЛАМАТЫЧНЫХ ПРАДСТАЎНІКОЎ НА БАЛКАНАХ

ЛОНДАН, 22 кастрычніка. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, англійскі пасланнік у Балгарыі Рэндзел звярнуўся ў Сафію пасля візіта, зробленага англійскаму паслу ў Турцыі Хьюджэсену, знаходзячамуся зараз у Стамбуле. Англійскі пасланнік у Юга-Славіі Рональд Кемпбел прыбыў к Хьюджэсену пасля ад'езда Рэндзеля. Кемпбел прабудзе ў Стамбуле два дні, пасля чаго вернецца, а Хьюджэсен выедзе ў Анкару. Гэтыя візіты, заяўляе агенцтва, насілі прыватны характар, хоць у час гутарак пасол і пасланікі абмяняліся думкамі аб цікавячых іх агульных пытаннях. Той факт, што англійскія пасланнікі не былі адначасова ў Стамбуле, сведчыць аб тым, што чуткі аб нарадзе англійскіх дыпламатычных прадстаўнікоў на Балканах пазбаўлены асноў. Належыць далей указаць, што з Лондана не было паслана інструкцый аб скліканні такой нарады.

—о—

ЭВАКУАЦЫЯ АНГЛІЧАН З АКУПІРАВАНЫХ РАЁНАЎ КІТАЯ

НЬЮ-ЙОРК, 22 кастрычніка. (ТАСС). Як паведамляе шанхайскі карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс, англійскае пасольства аб'явіла, што яно рэкамендуе ўсім англійскім грамадзянам пакінуць акупіраваныя раёны Кітая.

—о—

ЗАЯВА КАМАНДУЮЧАГА ГАЛАНДСКІМІ ПАВЕТРАНЫМІ СІЛАМІ У АНГЛІІ

НЬЮ-ЙОРК, 22 кастрычніка. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Асошыэйтэд Прэс з Іоганесбурга (Паўднёва-Афрыканскі Саюз), на шляху ў Галандскую Індыю сюды прыбыў камандуючы галандскімі паветранымі сіламі ў Англіі Харлоф. Па словах агенцтва, Харлоф заявіў, што галандскія прадстаўнікі папярэдзілі Японію, што, у выпадку ўварвання ў Галандскую Індыю, размешчаныя там нафтавыя промыслы будуць неадкладна-ж знішчаны.

—о—

МЕКСІКА АДМОВІЛАСЯ ПРАДАВАЦЬ ЖАЛЕЗНЫ ЛОМ ЯПОНІІ

НЬЮ-ЙОРК, 22 кастрычніка. (ТАСС). Як перадае карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс з Мексікі, прадстаўнік мексіканскага ўрада заявіў, што Мексіка адхіліла прапанову Японіі аб пакупцы 18 тысяч тон мексіканскага жалезнага лому. Па словах карэспандэнта, гэтае адмаўленне выклікана напружанымі япона-амерыканскімі адносінамі.

Санітарна-абаронныя кадры

Беластоцкая арганізацыя Чырвонага Крыжа разгарнула вялікую работу па падрыхтоўцы санітарна-абаронных кадраў.

Днямі адбыўся выпуск 38 начальнікаў санітарных пастоў, з іх— 25 чалавек з школ і 13 — з прадпрыемстваў. Усе выпускнікі здалі іспыты на «выдатна». 45 чалавек займаюцца яшчэ на курсах.

Аднак на радзе прадпрыемстваў санітарна-абаронная работа яшчэ слаба пастаўлена. На 1-ым тэкстыльным камбінаце да гэтага часу падрыхтавана ўсяго 16 значкістаў «Гатоў да санітарнай абароны» першай ступені. Слаба таксама пастаўлена санітарна-абаронная работа на 5-ым тэкстыльным камбінаце.

Рад урачоў і медсясцёр з вялікай сур'ёзнасцю аднесліся да падрыхтоўкі новых кадраў санітарнай абароны. Урач Высоцкі, напрыклад, падрыхтаваў 150 значкістаў, урач Пастарнацкая—75, урач Чарная—29. Падрыхтоўваюць таксама значкістаў медсёстры тт. Лукоўская, Цудоўская, Бірук.

Л. Левіна.

—о—

Будзем тройчы значкістамі

Рыхтуючыся да XXIII гадавіны Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі, каманднa-палітычны састаў Н-скага дывізіёна міліцыі горада Гродна паставіў задачу—кожнаму здаць нормы не менш чым на тры абаронных значкі. Гэта мерапрыемства было сустрэта радавым і малодшым камандным саставам гарачым адабрэннем.

Вялікую актыўнасць па падрыхтоўцы значкістаў праявілі сержант міліцыі тав. Патапаў і сержант міліцыі тав. Валчкоў. Першымі здалі нормы тт. Рапецкі, Дзенісік, Герасімчык, Левін, Гіжук, Барашка, Барадзіня і іншыя. Да 17 кастрычніка нормы на значок Варашылаўскага стралка здалі 95 процантаў асабістага саставу дывізіёна, на значок проціпаветранай і хімічнай абароны першай ступені—100 процантаў, на значок «Гатоў да працы і абароны» першай ступені — 80 процантаў.

Галаванаў,
каманд зір Н-скага дывізіёна Гродненскай міліцыі.

—о—

ТЭЛЕФАНІЗАЦЫЯ ГРАЕЎСКАГА РАЁНА

ГРАЕВА. **(Ад нашага карэспандэнта).** Мясцовая кантора сувязі праводзіць вялікую работу па тэлефанізацыі раёна. Значна павысіліся тэмпы работы ў сувязі з пачаткам выбарчай кампаніі ў мясцовыя Советы дэпутатаў працоўных.

Днямі ўстаноўлен тэлефонны апарат у памяшканні Вежбаўскага сельсовета. Усе сельсоветы раёна ўжо тэлефанізіраваны. Праведзен тэлефон у Граеўскую МТС.

—о—

ДАПАМОГА МНОГАДЗЕТНЫМ МАЦЕРАМ

Ваўкавыскі раённы фінансавы аддзел выдаў днямі 20 тысяч рублёў дапамогі многадзетным мацерам.

Грамадзянка вёскі Біскупіца, маці васьмі дзяцей, Вераніка Вікенцьеўна Круглая атрымала 4 тысячы рублёў. Некалькі многадзетных мацерэй атрымалі па 2 тысячы рублёў.

Д. Казлоў.

Заняткі санітарнага звяна швейнай фабрыкі «Окцябр» (Мінск) па вывучэнню процівагаза. Кіруе заняткамі актывістка абароннай работы ўчотчыца А. С. Давідоўская.

Фота Л. Папковіча. Фотахроніка БЕЛТА.

Першыя вынікі работы таварыства „Чырвонага Крыжа“

Таварыства «Чырвонага Крыжа» у Беластоцкай вобласці створана ў лютым 1940 года. Рашэннем урада на яго ўскладзены вялікія задачы па ўцягненню шырокіх мас працоўных у члены таварыства, па масавай падрыхтоўцы іх да санітарнай абароны.

Для паспяховага выканання ўскладзеных задач, таварыства «Чырвонага Крыжа» Беластоцкай вобласці заключыла дагавор на соцыялістычнае спаборніцтва з таварыствам «Чырвонага Крыжа» Львоўскай вобласці.

Вынікі 8-месячнай работы Беластоцкага таварыства нядаўна падведзены на нарадзе актыва таварыства ў горадзе Беластоку. За прайшоўшы час праведзена нямалая работа. На прадпрыемствах, ва ўстановах, калгасах, соўгасах, МТС і навуковых установах вобласці створана звыш 300 пярвічных арганізацый Чырвонага Крыжа. У іх уступіла 13.894 чалавекі. Значкістаў «Гатоў да санітарнай абароны» першай ступені падрыхтавана 2.897 чалавек, значкістаў «БГСА» («Будзь гатоў да санітарнай абароны»)—1.087 чалавек. Па вобласці створана 8 санітарных дружын.

Але-ж у соцыялістычным спаборніцтве з Львоўскай вобласцю ў радзе пытанняў, як паказваюць першыя вынікі спаборніцтва, мы значна адсталі. План па збору членскіх узносаў выканан толькі на 28 процантаў. Сур'ёзна адсталі мы ў выкананні абавязацельства па падрыхтоўцы значкістаў «ГСА» другой ступені. Замест 2.000 чалавек, падрыхтавана толькі 27 чалавек.

Праведзеныя гутаркі, лекцыі і даклады аб значэнні і задачах таварыства «Чырвонага Крыжа» прыцягнулі працоўныя масы да актыўнага ўдзелу ў рабоце пярвічных арганізацый і іх гарадскіх і раённых органаў. Па вобласці працуюць 10 гарадскіх, раённых камітэтаў, у астатніх раёнах створаны арганізацыйныя камітэты. Да лепшых райгоркамітэтаў адносяцца Бельскі, Скідэльскі і іншыя.

Добра пастаўлена работа ў пярвічных арганізацыях горада Беластока. На 23-й тэкстыльнай фабрыцы (старшыня пярвічнай арганізацыі тав. Шыдлоўская), мэблевай фабрыцы (старшыня тав. Расахожскі), 11-й фабрыцы (старшыня тав. Курлядская) актыўна ўдзельнічаюць у санітарна-абароннай рабоце кіраўнікі прадпрыемстваў і профсаюзных арганізацый.

У Саколкаўскім раёне вялікую работу праводзіць пярвічная арганізацыя пры пажарнай ахове (старшыня арганізацыі тав. Дудзь). Тут усе рабочыя і служачыя з'яўляюцца членамі таварыства «Чырвонага Крыжа». План збору членскіх узносаў выканан на 100 процантаў да канца года. Усе члены таварыства з'яўляюцца значкістамі «ГСА» першай ступені і 85 процантаў членаў здалі норму на значок «ГСА» другой ступені.

Аднак трэба адзначыць, што рад пярвічных арганізацый «Чырвонага Крыжа» працуюць яшчэ вельмі дрэнна. На 2-ім тэкстыльным камбінаце (старшыня тав. Карпок) не падрыхтавана ніводнага значкіста. Асабліва дрэнна пастаўлена работа ў Аўгустоўскім раёне (старшыня райкома тав. Тарасевіч) і Свіслацкім раёне (старшыня тав. Антакова).

У соцыялістычным спаборніцтве з Львоўскай вобласцю мы павінны заняць пачотнае месца.

Ф. Глембоцкі,
інструктар ваеннага аддзела абкома КП(б)Б.

Чэмпіён Беларусі па шахматах тав. Верасаў прыязджае ў Беласток

Днямі ў Беласток прыедзе чэмпіён Беларусі па шахматах тав. Верасаў.

26 кастрычніка ў клубе шарсцянікаў адбудзецца «бліцтурнір» лепшых гарадскіх шахматыстаў з удзелам тав. Верасава.

27 кастрычніка ў Доме Чырвонай Арміі тав. Верасаў дасць сеанс адначасовай ігры на 40 дошках.

Перад абодвума сустрэчамі тав. Верасаў выступіць з дакладам аб выніках XII Усесаюзнага шахматнага турніра СССР.

Нам. адказнага рэдактара
Г. М. КУЗНЯЦОЎ.

Адрас рэдакцыі: БССР, г. Беласток, будынак аблвыканкома. Тэлефоны: адказнага рэдактара—17-62, адказнага сакратара—49, аддзелаў прапаганды і партыйнага—16-10, эканамічнага аддзела—праз камутатар аблвыканкома, № 23, аддзел пісем—праз камутатар аблвыканкома, № 22. Выдавецтва і бухгалтэрыя—14-32.

УБ—79. Тыраж—10.000 экз. Друкарня Беластокдрук.